

Ziua Ispășirii.
Yom Kippur 2023 / 5784 יום כיפור
Autor: Shalom Goodman
Redactor și translator: Victoria Sara Dazin

Ziua Ispășirii

Yom Kippur pentru Anul Ebraic 5784 începe la apusul soarelui Duminică, 24 septembrie 2023 și se termină la căderea nopții Luni, 25 septembrie 2023.

Yom Kippur cunoscută și ca Ziua Ispășirii, este cea mai sfântă zi a anului pentru evrei. Temele sale centrale sunt ispășirea și pocăința. Evreii respectă în mod tradițional această zi sfântă cu o perioadă de 25 de ore de post și rugăciune intensivă, petrecând adesea cea mai mare parte a zilei în slujbele din sinagogă. Yom Kippur completează perioada anuală

cunoscută în iudaism sub numele de Zilele Sfinte Înalte (sau uneori „Zilele de Awe”)

În Tora este numită Yom HaKippurim („Ziua ispășirilor”). Este ultima din cele zece „Yamim Noraim” („Zilele Penitenței” sau ale „temerii reverențioase”) care încep cu Anul Nou ebraic Roș Hașana.

Din cauza caracterului grav al zilei, spre deosebire de toate celelalte sărbători, nu se rostesc nici în ebraică și nici în alte limbi urări în genul „Yom Kipur fericit”.

Originea biblică

Ritul zilei de Yom Kipur este descris de patru ori în [Tora](#) (vezi Exod 30,10; Levitic 23,27-31 și 25,9; Numeri 29,7-11). Pe tot timpul postului este absolut interzisă orice fel de mâncare și băutură, inclusiv apă, așa cum este absolut interzisă orice fel de activitate sau muncă ce ar putea să distragă atenția credinciosului de la penitență și ispășire cu excepția situațiilor în care e pericol la viața unui om. În trecut se prevedea oferirea de sacrificii în Templul din Ierusalim.

În gândirea ebraică

Yom Kipur este considerat ziua cea mai sfântă și mai însemnată din an, având un caracter aparte față de celelalte din cele zece zile de pocăință: o tradiție iudaică spune că, după ce poporul a păcătuit prin idolatrie,

Yahweh este numele lui Dumnezeu în Biblia ebraică. Deoarece limba ebraică nu avea vocale, numele este adesea scris ca **YHWH**. Aceasta este cunoscută sub numele de tetragrama În Biblie, cuvântul Iahve este scris ca „Domn” (în ebraică, „Adonai” și în greacă, „Kyrios” și latină, „Dominus”) deoarece poporul Israel a considerat numele lui Dumnezeu. a fi sacru. Cuvântul Iahve este legat de numele pe care Dumnezeu l-a dat lui Moise. Moise l-a întâlnit pe Dumnezeu în rugul aprins. Dumnezeu l-a trimis să-și elibereze poporul din Egipt, dar înainte de a pleca, Moise l-a întrebat numele lui. Dumnezeu a răspuns: „Eu sunt”. „Dar Moise a zis lui Dumnezeu: „Dacă voi veni la israeliți și le spun: „Dumnezeul strămoșilor voștri m-a trimis la voi”, și ei mă vor întreba: „Care este numele lui?” ce să le spun? Dumnezeu i-a spus lui Moise: 'Eu sunt cine sunt.' El a mai spus: „Așa să le spuneți israeliților: „Eu sunt m-a trimis la voi.” – Exodul 3:13 -14

YHWH (cel mai sfânt nume al lui Dumnezeu, așa cum este scris în limba ebraică veche), Binecuvântat fie Numele, s-a răzgândit din intenția de a dărui poporului Legea cea sfântă. Dar când a văzut cum zece zile de-a rândul poporul a stărui în pocăință, în ziua a zecea (adică, tocmai în ziua de Yom Kipur) Domnul „a iertat păcatul poporului” și i-a dărui totuși Legea. Cu alte cuvinte, Yom Kipur celebrează, de fapt, milostenia pe care a arătat-o YHWH poporului său. Așadar tema centrală a sărbătorii este ispășirea și iertarea.

Ziua începe cu așa numitul „tosefet Yom Kipur” - adică o mică parte a zile precedente este deja „ruptă” de cotidian și adăugată zilei de ispășire, astfel ca celebrarea să fie mai îndelungată. Această practică este prescrisă de Halaha. Yom Kipur se termină după asfințitul soarelui, la apariția primelor stele. Persoanele bolnave cer câteva zile mai devreme, sfatul unui rabin competent care verifică dacă starea sănătății lor le permite sau nu acest post greu.

Serviciul liturgic începe cu rugăciunea *Kol Nidrei*, în limba aramaică, care trebuie să fie recitată chiar înaintea apusului soarelui. Kol Nidrei (cuvinte

aramaice care înseamnă „toate promisiunile” sau „toate jurămintele”) reprezintă anularea tuturor jurămintelor pronunțate în decursul anului care vine, precizând totodată că și cele care din slăbiciune, mânie, neștiință sau alte cauze omenești vor fi făcute sunt de asemeni nule; omul credincios, care îl iubește sincer pe YHWH, nu vrea să-l ofenseze cu nimic, chiar dacă din atâtea cauze omenești i se întâmplă, el se căiește încă de pe acum. Conform *Jewish Encyclopedia*, textul acestei rugăciuni sună astfel: „Toate voturile, toate angajamentele, toate jurămintele și anatemele, care sunt numite 'konam', 'konas', sau cu oricare alt nume, pe care le-am putea rosti sau pentru care am putea fi angajați, să fie șterse din această zi a penitenței și până la următoarea, a cărei revenire o așteptăm cu bucurie, noi ne căim (facem penitență),”.

Yom Kipur completează perioada de penitență a celor zece zile începute cu Roș haȘana. chiar dacă rugăciunile cu care se cere iertarea sunt recomandate pentru toate zilele anului, în aceste zile de penitență ele devin foarte intens trăite.

Rugăciunea de dimineață este precedată de un fel de litanie numită *Slihot*: în ziua de Yom Kipur acest fel de litanii sunt adăugate din abundență la liturgie.

Moise Maimonide scria: „Totul depinde de cât de mult merită omul ca să-i fie iertate păcatele care apasă asupra lui. Așadar este de dorit să fie înmulțite faptele bune și rugăciunile mai înainte să vină Ziua Pocăinței; ziua mare a socotelii. Cei pe care Dumnezeu îi consideră demni de merite vor fi înscriși în Cartea Vieții. Rugăciunea de Yom Kipur se exprimă: „să intrăm în Cartea Vieții”. Aceași idee este întâlnită și în urarea de Noul An: „Să poți fi înscris (în Cartea Vieții) pentru un nou an fericit!”

Ziua Pocăinței a supraviețuit chiar distrugerii Templului, în 70 e.c., când celelalte practici de sacrificii au trebuit abandonate. Midraș Sifra preciza: „Chiar dacă nu va mai fi oferit nici un sacrificiu, această zi își va păstra rostul ei de ispășire”. Textele ebraice teologice, ca și cele juridice, precizează că în această zi nu trebuie făcută nici o altă lucrare care să nu fie penitența. Penitența este condiția absolut necesară pentru oricare altă formă de ispășire, cărora le și dă semnificație. Talmud Yoma face o precizare teologică, dar cu o mare valoare socială: „Ziua Ispășirii îl achită pe om de vinovăție înaintea lui Dumnezeu, dar nu și înaintea persoanei ofensate până când nu va obține iertarea explicită de la cel în cauză”, care - bineînțeles - este îndemnat să ierte pentru a primi la rândul său iertarea de la Domnul, căci, „nu i se va ierta celui care nu iartă”.

În acest sens oricine este chemat și îndemnat să pună capăt oricărei neînțelegeri sau dispute, înainte de a începe ziua de post. Până și suflete celor răposați sunt incluse în comunitatea celor de iertat în marea Zi a Ispășirii.

Contrar aparențelor și credinței populare, în ciuda austerității și gravității sale, Yom Kipur nu este o zi a tristeții.

Evreii sefarzi numesc această sărbătoare „Postul Alb”. Tocmai de aceea - mulți dintre ei - au obiceiul ca în această zi să îmbrace exclusiv haine de culoarea albă, tocmai pentru simboliza candoarea (nevinovăția obținută prin iertare) a sufletelor lor.

Liturgia

Maurizi Gottlieb, „Evreii se roagă în sinagogă de Yom Kipur”, 1878, ulei pe pânză, 245x192 cm.

Pentru recitarea Rugăciunii de seară este îmbrăcat un-Tallit (veșmânt specific pentru rugăciune de formă rectangulară).

Ne'ilá este slujba specială care se celebrează numai în ziua de Yom Kipur și încheie sărbătoarea. Yom Kipur se încheie cu sunetul șofarului.

Foarte mare importanță se acordă textului liturgic în care este narată ceremonia din vechime din Templul din Ierusalim. Cântările sunt pe un ton de lamentare, astfel încât dau expresie atât neliniștii individuale cât și plânsului unui popor adesea vitregit de soartă. În Ziua Ispășirii credinciosul evreu renunță la multe lucruri, păstrând doar strictul necesar, renunță la ură, la antipatie și la toate celelalte gânduri care ar putea să-l îndepărteze de spiritul acestei zile. Cărțile liturgice și cele de rugăciune individuală accentuează că - dacă faptele publice de pocăință sunt obligatorii - cea mai plăcută jertfă și totodată adevăratul post este acela stabilit de profeți: „o inimă căită și smerită”, „ruperea lanțurilor nedreptății”, milostivirea față de văduvă și orfan, grija față de cel străin și fără adăpost.

Pe lângă celelalte interdicții în cadrul sărbătorilor iudaice, de Yom Kipur există 4 interdicții speciale: Interdicția de a mânca și a bea, interdicția de purta veșminte de piele, interdicția de a întreține relații intime și interdicția de a folosi parfumuri.

Caracterul auster imprimat ceremoniei încă din timpul instituirii ei a fost păstrat până astăzi. Chiar dacă alte practici de pietate iudaică au mai fost uitate întrucâtva, această necesitate a penitenței este atât de vie în conștiința fiecărui evreu încât chiar și mulți evrei laici și nepracticanți ai religiei tind să meargă de Yom Kipur la sinagogă și să țină postul.

Yom Kippur fapte, observanții și obiceiuri

Lumini Yom Kippur

Chiar dacă nu există mâncare de Yom Kippur, îmbrăcăm masa festivă și aprindem lumânări înainte de începerea zilei sfinte. Spunem două binecuvântări asupra lumânărilor: una pentru lumânări și cealaltă, binecuvântarea Shehecheyanu, îi mulțumim lui Dumnezeu pentru că ne-a permis să atingem această piatră de hotar.

Binecuvântări înainte de Yom Kippur

Există un obicei tradițional de a-și binecuvânta copiii înainte de începerea lui Yom Kippur. Se obișnuiește să se spună:

Pentru un fiu: „Fie ca Dumnezeu să te facă ca Efraim și Menașe”.

Pentru o fiică: „Fie ca Dumnezeu să te facă ca Sarah, Rivkah, Rachel și Leah.”

Pentru toți copiii: Domnul a vorbit lui Moise, zicând: Vorbește lui Aaron și fiilor săi, spunându-le: Așa vei binecuvânta pe copiii lui Israel. Spune-le: „Fie ca Dumnezeu să vă binecuvânteze și să vă păzească. „Fie ca Dumnezeu să strălucească chipul Său asupra voastră și să vă fie milostiv. „Fie ca Dumnezeu să-și întoarcă fața spre voi și să vă dea pace”. Ei vor da Numele Meu copiilor lui Israel, ca să-i binecuvânteze.

Kol Nidre este doar începutul

Prima rugăciune din Yom Kippur, cunoscută sub numele de Kol Nidre , este adesea considerată rugăciunea prin excelență a zilei. De fapt, nici măcar nu este o rugăciune! Este pur și simplu o declarație că toate jurămintele noastre sunt considerate nule și neavenite.

La Puterea celor Cinci

Este bine cunoscut faptul că nu mâncăm sau bem de Yom Kippur. Dar știați că este doar unul dintre cele cinci lucruri pe care le evităm în această zi sfântă? Iată și celelalte patru: relațiile conjugale, spălatul, aplicarea loțiunilor sau uleiurilor și purtarea încălțămintei din piele.

O zi pentru a ierta

Cu mai bine de 3.300 de ani în urmă, după ce au auzit de la Dumnezeu la Sinai, copiii lui Israel au păcătuit creând și închinându-se un vițel de aur . Moise a coborât de pe muntele Sinai, a văzut ce s-a întâmplat și a

zdrobit cele două table pe care erau gravate cele zece porunci. Apoi Moise a urcat din nou pe munte și a rămas acolo timp de 40 de zile, apoi încă 40 de zile. În a zecea zi a lunii Tishrei a coborât cu o iertare completă, precum și un al doilea set de tăblițe.

De atunci, ziua coborârii lui Moise a fost cunoscută drept Yom Kippur, ziua iertării, o zi potrivită pentru a-i cere lui Dumnezeu (și altora) să ne ierte pentru orice am greșit.

Alb pur

Există un obicei străvechi de a purta alb pe Yom Kippur. Acest lucru ne amintește de giulgii pe care toți oamenii le poartă în cele din urmă. Dar hainele albe ne amintesc și de îngerii curați cu care suntem comparați în această zi cea mai sfântă.

Yom Kippur este pentru fiecare evreu

Este o zi a unității. Indiferent de ceea ce faci pe tot parcursul anului, există un loc pentru tine în sinagogă – la fel cum am fost noi la Sinai, „ca un singur popor cu o singură inimă”.

Cei 10 martiri ai lui Yom Kippur

Narațiunea celor zece martiri descrie în mod grafic moartea îngrozitoare a zece înțelepți de mâna unui rege roman rău, acum aproape 2.000 de ani. Printre victime se numără rabinul Akiva și rabinul Shimon Ben Gamliel. Această relatare sfâșietoare descrie morți care au fost produse pe altarul urii fără sens.

Evreii ashkenazici citesc relatarea celor zece martiri din liturghia Yom Kippur după descrierea slujbei Marelui Preot în Templu de Yom Kippur.

Cinci rugăciuni

Există trei rugăciuni zilnice: Maariv (rugăciunea de seară), Shacharit (rugăciunea de dimineață) și Minchah (rugăciunea de după-amiază). În Shabat și sărbători, adăugăm Musaf (rugăciune suplimentară). Yom Kippur este singura zi a anului în care ne rugăm Ne'ilah, rugăciunea de încheiere, care se spune în timp ce soarele se scufundă în vest și această zi specială se apropie de sfârșit.

Scufundați, picurați, îmbrăcați

În Sfântul Templu, evreii nu s-au rugat cu cărți de rugăciuni de Yom Kippur (de fapt, cărțile de rugăciuni nici măcar nu au fost inventate încă). În schimb, concentrarea zilei a fost să-l urmărești pe Marele Preot îndeplinind îndatoririle sacre ale lui Yom Kippur în Templu. Erau animale de sacrificat, tămâie de ars și multe altele de făcut înainte de a se termina ziua. Unele dintre îndatoririle sale aveau să fie îndeplinite în uniformă sa ornamentată, colorată, cu garnitură aurie. Alții poartă o ținută simplă din in alb. De fiecare dată când trebuia să se schimbe, se strecura în spatele unui paravan, se dezbraca, se scufunda în apele purificatoare ale mikvah, se usca cu prosopul și apoi se îmbrăca din nou.

Țapul ispășitor

Două capre erau aduse la Templu. Marele Preot tragea la sorti, unul purtând cuvintele „Domnului”, celălalt „lui Azazel”. Țapul pentru care au căzut cuvintele.

În vremea antică descrisă în Scriptură, ritul cel mai important era oferirea „țapului ispășitor” (Levitic 16,8-10), asupra căruia erau rostite păcatele poporului și care era apoi trimis în pustiu: la Azazel. Acest nume provine de la un cuvânt necunoscut, care nu se găsește nicăieri în altă parte afară de Biblia ebraică. Exegeții presupun că ar deriva de la cuvintele *aze* (capră) și *azel* (plecare, îndepărtare). multe au fost încercările de a găsi semnificația lui. Unui presupun că ar fi vorba de un loc specific unde acest animal era sacrificat. Alții îl consideră ca fiind numele unui spirit rău (necurat). Într-adevăr, un spirit necurat cu acest nume este amintit în cartea apocrifă „Apocalipsa lui Enoh” (Hanoh).

Conform acestei interpretări păcatele ar fi trimise înapoi la spiritele rele de la care vin și care le posedau de la bun început. Unii din exegeții ortodocși moderni au susținut că locul unde era purtat acest țap era un „loc sălbatic” oarecare în afara cetății și că nu exista nici un loc anume numit Azazel. Cu alte cuvinte, „țapul ispășitor” sau „capra plecării” erau pur și simplu lăsați liberi.

O săptămână de pregătit

Kohen Gadol (Marele Preot) avea să fie separat de familia și comunitatea sa timp de o săptămână înainte de Yom Kippur, ascuns în „Lishkat Parhedrin”, o cameră specială din Templul Sfânt. Acest proces de izolare a servit ca o modalitate pentru Kohen Gadol de a se asigura că a rămas pur ritual și un moment propice pentru introspecție, când și-a putut finaliza pregătirea spirituală pentru reprezentarea poporului evreu în ziua cea mai sfântă în cel mai sfânt loc de pe pământ

Rabinul citește despre ce?

La sfârșitul după-amiezii, înainte de apusul soarelui, în timp ce epuizați și înfoamețați, Rabinul citește capitolul 18 din Levitic, care detaliază interdicțiile împotriva incestului și a altor comportamente sexuale interzise. Acesta este un pasaj aparent nepotrivit pentru a fi citit într-un moment atât de înalt și esențial al călătoriei noastre de pocăință. Motivul pentru care citim acest pasaj în acest moment este că servește ca o reamintire că, oricât de sus încercăm să urcăm, suntem totuși ființe muritoare cu îndemnuri și dorințe umile. Menționarea celor mai josnice păcate servește ca o reamintire a cât de importante sunt acțiunile noastre zilnice și cât de semnificativă este cu adevărat lupta zilnică cu înclinația rea.

Marșul lui Napoleon

A fost o zi lungă, dar pe măsură ce Yom Kippur se apropie de sfârșit, suntem siguri că ne-am îndeplinit scopul: unitate totală cu Dumnezeu și

iertare completă. În mod potrivit, în ultimele momente ale lui Yom Kippur, congregația izbucnește într-un cântec vesel. În Chabad, se obișnuiește să cânte „Marșul lui Napoleon”, o melodie plină de viață, cunoscută pentru ritmul său victorios și plin de ritm. A fost cântat pentru prima dată de Alter Rebbe ca o formă de opoziție față de tiranul Napoleon. A fost reintrodusă de Rebbe Lubavitchsă fie cântat în acest moment. Pe măsură ce Yom Kippur se termină și se cântă acest cântec victorios, nu se poate să nu fii încântat și încurajat de un sentiment de unitate și companie care este rar simțit sau văzut pe tot parcursul

Explozia finală

Suflarea shofarului *la* încheierea lui Yom Kippur este punctul culminant al unei zile petrecute postind și rugându-se pentru un an nou dulce. Suflarea amintește de exploziile *shofar* care au răsunat când Prezența Divină a plecat de pe Muntele Sinai. De asemenea, servește pentru a aminti tuturor că noaptea care urmează lui Yom Kippur este o cvasi sărbătoare, plină cu o masă festivă.

Când o zi este mai mult decât o zi

Am crezut că Yom Kippur durează o zi? Înțelepții noștri ne spun că este o mitzvah să prelungești ziua sfântă în orice direcție, începând puțin devreme (înainte de apus) și terminând târziu (după ce stelele ies). Este un lucru bun că „apetitul” nostru este pentru sfințenie suplimentară, extinzând Shabbat, Yom Kippur și alte sărbători.

Din sărbătoare în sărbătoare

În idiș, a doua zi după Yom Kippur este numită „*Nomenul lui Gott*” („Numele lui Dumnezeu”). Este un obicei larg răspândit să urăm oamenilor „*gut yom tov*” („sărbătoare fericită”) după Yom Kippur. De asemenea, începem să construim *sukkah*, coliba acoperită cu frunziș, unde vom sărbători sărbătoarea Sukkot, care este la cinci zile după Yom Kippur.

Shalom Goodman și-a primit hirotonirea rabinică de la Institutul Mayanot de Studii Evreiești din Ierusalim. În prezent, este editor SEO la The Wall Street Journal. Și-a început cariera ca Asociat Editorial la Chabad.org, unde își menține un rol de consilier.

https://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/3784348/jewish/19-Yom-Kippur-Facts-Every-Jew-Should-Know.htm

„YHWH”. *Dicționar Vocabulary.com*, [Vocabulary.com](https://www.vocabulary.com/dictionary/YHWH),
<https://www.vocabulary.com/dictionary/YHWH>.

<https://www.hebcal.com/holidays/yom-kippur-2023>

Ziua Ispășirii. Yom Kippur 2023 / 5784 יום כיפור. **Autor: Shalom Goodman.**

Redactor și translator: Victoria Sara Dazin

Subiect: Yom Kippur cunoscută și ca Ziua Ispășirii, este cea mai sfântă zi a anului pentru evrei. Temele sale centrale sunt ispășirea și pocăința.